

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Titlul raportului: Recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de Indicații Geografice din Republica Moldova

Numele autorului Dariusz GOSZCZYNSKI

Poziția în cadrul proiectului: Expert Non-Cheie Senior în domeniul Indicațiilor Geografice

Septembrie 2018

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

CUPRINS

INTRODUCERE	4
RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI ȘI PROGRAMELOR DIN REPUBLICA MOLDOVA CU CERINȚELE UNIUNII EUROPENE.....	5
1. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE VERIFICARE A CONFORMITĂȚII PRODUSELOR ÎNREGISTRATE ..	5
2. IMPLEMENTAREA CONTROALELOR EX OFFICIO ÎN DOMENIUL INDICAȚIILOR GEOGRAFICE	6
3. ARMONIZAREA DEFINIȚIILOR PREZENTATE ÎN DIFERITELE DOCUMENTE JURIDICE	9
RECOMANDĂRI REFERITOARE LA DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE.....	10
RECOMANDĂRI REFERITOARE LA STIMULENTE ȘI ACȚIUNI LEGATE DE DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE.....	10
1. RAMBURSAREA A 100 % DIN COSTURILE SUPTATE CU ELABORAREA SPECIFICAȚIILOR TEHNICE ȘI CREAREA GRUPURILOR DE PRODUCĂTORI	10
2. SUPT ACORDAT PRODUCĂTORILOR CARE PARTICIPĂ LA SISTEMUL DE INDICAȚII GEOGRAFICE	11
RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA ACTIVITĂȚILE DE SUPT PENTRU DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE.....	14
1. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A INDICAȚIILOR GEOGRAFICE.....	14
2. IMPLEMENTAREA CAMPANIEI DE INFORMARE	14
3. IMPLICAREA SERVICIULOR DE CONSULTANȚĂ AGRICOLĂ	15
4. IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR REGIONALE.....	16
5. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE IDENTIFICARE A PRODUSELOR REGIONALE ȘI TRADIȚIONALE	16
RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE	20
1. INTRODUCEREA UNOR PREVEDERI REFERITOARE LA ÎNREGISTRAREA LA NIVEL UE	20
2. INTRODUCEREA REGULILOR DE IMPLEMENTARE ÎN CAZUL PRODUSELOR CE NU FAC PARTE DIN CATEGORIA PRODUSELOR AGRICOLE SAU VITIVINICOLE.....	20
3. ABORDAREA GHIȘEULUI UNIC.....	21

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

INTRODUCERE

Politica Uniunii Europene privind calitatea alimentelor joacă un rol important în dezvoltarea agriculturii, contribuind în special la consolidarea competitivității poziției gospodăriilor de dimensiuni mici în lanțul de aprovizionare cu alimente prin furnizarea de avantaje competitive legate de calitate. Indicațiile geografice, care constituie unul dintre elementele acestei politici, ajută la protejarea, distingerea și promovarea produselor unice, a căror calitate este strâns legată de locul producerii lor. Un sistem bine organizat de indicații geografice permite producătorilor să obțină un preț mai mare pentru produsele pe care le comercializează, oferind în același timp consumatorilor un produs de înaltă calitate. Acesta este, de asemenea, un factor important care influențează dezvoltarea durabilă a zonelor rurale și atingerea obiectivelor celui de-al doilea pilon al politicii agricole comune. De asemenea, contribuie la diversificarea ocupării forței de muncă în zonele rurale. Prin sistemul de protecție și promovare a produselor regionale și tradiționale, este protejat și patrimoniul cultural, care contribuie în mare măsură la atractivitatea zonelor rurale și la dezvoltarea agroturismului.

Experiența din Italia, Franța sau Spania, pentru care sistemul de indicații geografice a devenit un element vital al politicii naționale, arată că astfel de produse pot atrage după sine beneficii economice raționale pentru producători, protejând în același timp patrimoniul cultural și culinar.

Dezvoltarea sistemului de indicații geografice și beneficiile asociate acestuia pot fi posibile numai dacă toate elementele precum înregistrarea, verificarea conformității, controlul ex officio și promovarea sunt implementate și coordonate în mod corespunzător.

Recomandările prezentate în acest document se axează pe cerințele sistemului de indicații geografice implementat în UE și experiența statelor membre selectate care participă activ la acest sistem.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI ȘI PROGRAMELOR DIN REPUBLICA MOLDOVA CU CERINȚELE UNIUNII EUROPENE

1. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE VERIFICARE A CONFORMITĂȚII PRODUSELOR ÎNREGISTRATE

Toți producătorii care participă la schemele de calitate a produselor agricole și alimentare trebuie să fie supuși verificării conformității înainte de introducerea pe piață a produsului. Acesta este unul dintre cele mai importante elemente ale întregului sistem, care poate fi decisiv din perspectiva încrederii consumatorilor în calitatea produselor și în sistem ca atare.

În prezent, în Republica Moldova nu există o entitate care să poată verifica conformitatea produselor agroalimentare înregistrate la cererea producătorului. În sectorul vitivinicol, această problemă a fost rezolvată prin desemnarea entității responsabile de verificarea conformității. Având în vedere lipsa de interes din partea organismelor private de certificare pentru acreditare, o autoritate competentă ar trebui autorizată să efectueze verificarea conformității. Legislația comunitară nu impune acreditarea autorităților de stat desemnate, spre deosebire de organismele private de certificare.

RECOMANDĂRI

Completarea *Hotărârii Guvernului nr. 644 din 19.07.2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse*, prin autorizarea autorității competente să efectueze verificarea conformității, lăsând în același timp posibilitatea de acreditare de către organismele de certificare.

Statutul actual

Amendamentele la Hotărârea Guvernului nr. 644/2010 se află în prezent în proces de consultare. Se propune ca Agenția Națională pentru Siguranța Alimentară (ANSA) să fie responsabilă de verificarea conformității produselor înregistrate ca IG.

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE

Experiențele diferitelor state membre ale UE indică faptul că verificarea conformității procesului de producție a produselor indicațiilor geografice cu specificațiile poate fi pusă în aplicare în mai multe moduri.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

1. Organismele de certificare acreditate

Verificarea conformității poate fi asigurată de către organismele de certificare. Cerința de bază pentru organismul de certificare este obținerea acreditării. Toate organismele de certificare trebuie să fie aprobate și acreditate în conformitate cu evaluarea standard de conformitate 17065:2012 - Cerințe pentru organismele care certifică produse, procese și servicii. Acest standard definește cerințele care trebuie îndeplinite de către organismele de certificare pentru a fi recunoscute ca fiind competente și de încredere.

2. Autoritatea competentă

Verificarea conformității poate fi, de asemenea, realizată de către o autoritate competentă (de exemplu, inspecția de stat). Competențele necesare pentru realizarea acestei activități trebuie să rezulte din dispozițiile legale. Verificarea conformității poate fi efectuată direct sau poate fi delegată către sucursalele regionale ale autorității competente.

3. Sistem combinat

Există de asemenea posibilitatea implementării unui sistem mixt în care atât organismele private de certificare, cât și autoritatea competentă să poată asigura verificarea conformității. În acest caz, producătorul decide care entitate va efectua controlul. Această soluție funcționează în mai multe țări ale UE (de exemplu, în Polonia).

2. IMPLEMENTAREA CONTROALELOR EX OFFICIO ÎN DOMENIUL INDICAȚIILOR GEOGRAFICE

Scopul principal al controalelor ex officio este de a asigura consumatorii că produsele cu IG, DO, STG oferite pe piață sunt conforme cu specificațiile. Fiecare țară desemnează autoritatea sau autoritățile competente responsabile de realizarea controalelor ex officio. Scopul controlului ar trebui să acopere nu numai produsele înregistrate în Republica Moldova, cât și produsele din alte țări.

RECOMANDĂRI

- Introducerea în Planurile de Control Naționale Multianuale a planurilor de control al IG, DO, STG și al controalelor ex-officio.
- Organizarea de cursuri de formare pentru instituțiile responsabile cu punerea în aplicare a controalelor ex officio, precum și pentru producătorii de produse înregistrate ca și IG cu privire la cerințele legate de introducerea pe piață a produselor agricole.

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

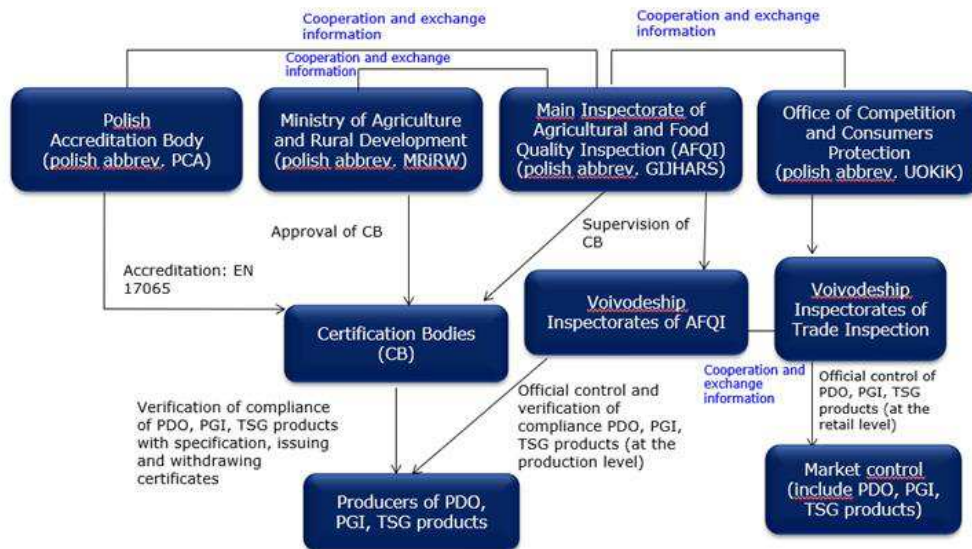
Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE

Există diferite modele la nivelul statelor membre ale UE legate de realizarea controalelor ex officio. Indiferent de modelul adoptat, măsurile implementate ar trebui să vizeze verificarea conformității produselor fabricate de producători și controlul pieței. Un element important al bunei funcționări a sistemului este asigurarea unei coordonări corespunzătoare a activităților între entitățile de control implicate într-o anumită țară, precum și între autoritățile competente din statele membre ale UE.

Toate statele membre elaborează un Plan de Control Național Multianual Integrat (PCNMI). PCNMI prezintă informații generale privind structura și organizarea sistemelor de control ex officio din statul membru în cauză.

Organisation of supervision and control system dedicated to the PDO, PGI, TSG in Poland

Rolul principal în sistemul de control a IG-urilor poloneze îl are Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), responsabil cu elaborarea politicilor și a strategiilor, precum și cu menținerea legăturilor cu Comisia Europeană cu privire la IG. Mai mult, MADR este responsabil pentru autorizarea organismelor de control (OC) și este autoritatea competentă (AC) pentru evaluarea cererilor de înregistrare a produselor. Controlul ex officio este asigurat de Inspekția Calității Agricole și a Alimentelor și de Biroul Concurenței și Protecția Consumatorilor.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

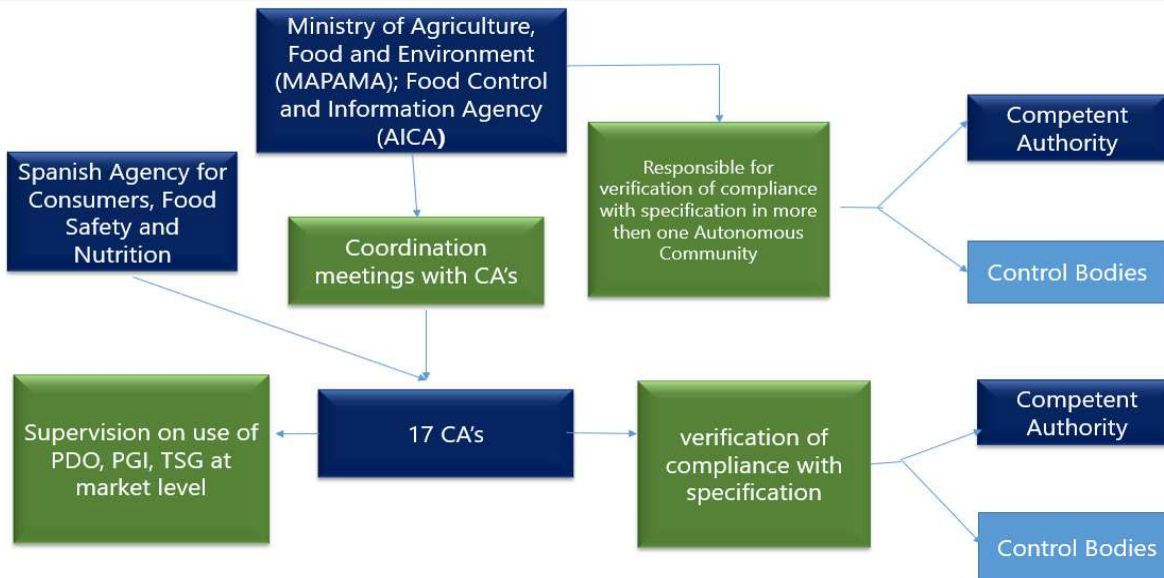
Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Organisation of supervision and control system dedicated to the PDO, PGI, TSG in Spain

În Spania, competențele legate de controlul și protecția indicațiilor geografice au fost transferate Comunităților Autonome (Comunidades Autonomas). Drept consecință, în Spania există 18 autorități „centrale”:

- ✓ una pentru fiecare din cele 17 Comunități Autonome;
- ✓ una la nivel național pentru așa-numitele IG „supra-autonome”, adică acele IG care implică teritorii ale mai multor Comunități.

MAPAMA este AC responsabilă pentru verificarea conformității cu specificațiile produsului înainte de introducerea pe piață a produsului, pentru acele indicații geografice ce se produc în mai multe Comunități Autonome.

Au fost identificate cele mai bune practici - coordonarea prin intermediul unui organism central numit “*Mesa de Coordinación de la Calidad Alimentaria*”.

- ✓ Acest organism de coordonare se reunește cel puțin o dată pe semestru și încorporează diferitele autorități centrale (la nivelul CCAA și național), reprezentanți ai tuturor comunităților autonome, precum și alți experți invitați ca observatori.
- ✓ Principala sarcină a acestui organism este de a discuta și de a încheia acorduri privind planurile de control care trebuie realizate de comunitățile autonome, precum și de a organiza seminarii, activități de formare, campanii de control specifice, de a elabora procedurile documentate, de a urmări evoluțiile la nivel european, național sau internațional.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

3. ARMONIZAREA DEFINIȚIILOR PREZENTATE ÎN DIFERITELE DOCUMENTE JURIDICE

Dispozițiile privind înregistrarea indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare în Republica Moldova au fost modificate de mai multe ori pentru a le armoniza cu legislația UE. Prin urmare, majoritatea definițiilor sunt similare cu cele din legislația UE. Definițiile indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate sunt prezentate în diferite acte juridice. Definiția STG din Ordinul nr. 149 din 4 august 2015 *privind procedura de aprobare a specificațiilor produselor alimentare cu denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a specialităților tradiționale garantate* nu este la fel de comprehensivă cum este cea prezentată în Legea nr. 66 -XVI din 27.03.2008 *privind protecția indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate*.

RECOMANDĂRI

Pentru a evita confuzia și interpretarea eronată de către producători, se recomandă armonizarea definițiilor sau prezentarea acestora doar într-un act juridic.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

RECOMANDĂRI REFERITOARE LA DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE

RECOMANDĂRI REFERITOARE LA STIMULENTE ȘI ACȚIUNI LEGATE DE DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE

1. RAMBURSAREA A 100 % DIN COSTURILE SUPTATE CU ELABORAREA SPECIFICAȚIILOR TEHNICE ȘI CREAREA GRUPURILOR DE PRODUCĂTORI

Ar trebui să se ia în calcul rambursarea a 100% din costurile suportate pentru pregătirea unei cereri de înregistrare a unei indicații geografice, în cadrul limitei stabilite.

Sistemul de indicații geografice din Republica Moldova se află într-un stadiu incipient de dezvoltare și generează costuri pentru producători pentru elaborarea specificațiilor și pregătirea controalelor tehnice, precum pentru promovarea care contribuie la construirea conștientizării consumatorilor.

Trebuie să se aprecieze pozitiv rambursarea recentă a costurilor legate de înregistrarea indicațiilor geografice pentru produsele agricole a produsele alimentare și activitățile de promovare desfășurate de instituțiile implicate în înregistrarea acestora. Un impact semnificativ asupra dezvoltării acestui sector în Republica Moldova îl au și programele implementate cu finanțare străină.

Pentru înregistrarea unei indicații geografice protejate, unei denumiri de origine, unei specialități tradiționale s-a garantat **o compensație de 50% din cost**, fără a se depăși însă suma de 30 mii lei (submăsura 1.9). Până în prezent, nicio entitate nu a beneficiat încă de suportul acordat în cadrul acestui instrument.

Pregătirea specificațiilor tehnice (caiet de sarcini) este un element esențial al procesului de înregistrarea a produselor cu IG. În acest document se prezintă toate informațiile referitoare la produs: calitatea, descrierea detaliată a metodei de producție, metoda de gestionare, controlul calității și etichetarea. Deși taxa de înregistrare pentru cererile de înregistrare a IG nu este ridicată, costurile asociate cu pregătirea specificațiilor pot constitui o barieră pentru solicitarea acestei înregistrări.

Costurile de pregătire a specificațiilor tehnice sunt, de obicei, legate de necesitatea efectuării de analize organoleptice, microbiologice și fizico-chimice pentru a defini parametrii de calitate ai produsului. Costurile suplimentare sunt asociate cu elaborarea etichetelor și materialelor legate de distribuția produselor.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE – Experiența poloneză

Una dintre barierele identificate care afectează dezvoltarea sistemului de indicații geografice din Polonia a fost reprezentată de costurile legate de pregătirea cererilor. Ținând cont de acest aspect, s-a introdus suportul acordat pentru pregătirea unei cereri de înregistrare a indicațiilor geografice, ca parte a ajutorului de stat. Numai beneficiarii care îndeplinesc criteriile aplicabile întreprinderilor mici și mijlocii pot solicita ajutor financiar. Sfera acoperă cheltuielile finanțate pentru obținerea de informații și analize necesare pentru pregătirea aplicației, prezentate în domeniul de aplicare al directivei:

- caracterul tradițional, originea și istoricul produsului;
- relația dintre produs și regiunea de origine, în special delimitarea zonei geografice, testele de laborator, nivelul de recunoaștere și reputația produsului;
- metodele de producție și descrierea produsului;
- etichetarea produselor;
- dovada originii.

Suportul financiar oferit este egal cu suma cheltuielilor suportate (în procent de 100%), fără a depăși însă valoarea de 15.000 PLN (aproximativ 3 500 Euro). Cererea va fi depusă la Agenția pentru Restructurarea și Modernizarea Agriculturii (ARMA).

2. SUPTOR ACORDAT PRODUCĂTORILOR CARE PARTICIPĂ LA SISTEMUL DE INDICAȚII GEOGRAFICE

Producerea de produse înregistrate este asociată cu costuri suplimentare suportate de producători în comparație cu produsele convenționale. Aceste costuri sunt legate în principal de certificarea produselor și de funcționarea grupurilor de producători. Rambursarea acestor costuri pe o perioadă de 5 ani ar reprezenta un stimulent pentru producători.

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE – Experiența poloneză

Programul de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Programul de dezvoltare rurală 2014-2020 pus în aplicare în Polonia include următoarele activități dedicate dezvoltării schemelor de calitate, inclusiv a indicațiilor geografice:

- „Suport pentru noii participanți la schemele de calitate”, care vizează creșterea participării agricultorilor la nivelul UE și la sistemele naționale de calitate,
- „Suport pentru realizarea activităților de informare și promovare”, inclusiv acțiuni de suport în domeniul informării și promovării produselor de înaltă calitate realizate de participanții la sistemele de calitate.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Suport pentru noii participanți la schemele de calitate

Participarea la schemele de calitate este asociată cu suportarea costurilor suplimentare rezultate din introducerea modificărilor necesare la fermă și introducerea controalelor necesare, în conformitate cu anumite standarde de sistem. Suportul este motivant și vizează facilitarea producției în noile condiții cerute de schemele de calitate specific. De asemenea, suportul este destinat să acopere costurile suplimentare de producție până când acestea se vor reflecta în prețuri mai ridicate de pe piață. Ajutorul se acordă sub forma unei rambursări acordate în trei ani de la data aderării la schemele de calitate. Beneficiari - fermierii activi.

Costurile eligibile

Include costurile aderării la schemele de calitate și contribuția anuală pentru participarea la acest sistem. Costurile eligibile includ cheltuielile privind controalele de conformitate cu cerințele sistemului. Ajutorul este acordat solicitantului, care realizează produse agricole sau alimentare destinate consumului uman în cadrul schemei de calitate.

Criterii de selecție

Criteriile de selecție iau în considerare, în special, dimensiunea terenului pe care îl folosește solicitantul pentru a realiza o producție de înaltă calitate. Preferințele în acordarea ajutorului se îndreaptă către fermele de până la 5 ha pentru care costurile fixe rezultate din participarea la schemei de calitate reprezintă o povară financiară mare.

Sumele și ratele de suport - echivalentul a 2 000 de euro per fermă pe an.

Suport pentru realizarea activităților de informare și promovare

Recunoașterea produselor care intră sub incidența schemelor de calitate necesită investiții în activități de promovare și informare cu privire la aceste produse, prin urmare este necesară introducerea unui suport care să înlesnească accesul la piață și consumatori. În Polonia, există încă un nivel scăzut de cunoștințe despre existența unor scheme de calitate la nivel comunitar și național în care se fabrică produse de înaltă calitate. În consecință, cererea pentru astfel de produse rămâne scăzută. Activitățile de informare și promovare se adresează consumatorilor, în special pentru a îi familiariza cu aceste produse și pentru a îi învăța pe aceștia să acorde atenție caracteristicilor specifice ale acestor produse. Conștientizarea consumatorilor are drept obiectiv creșterea cunoștințelor acestora în domeniul producției de înaltă calitate și, astfel, creșterea cererii pentru aceste produse. Aceasta ar trebui, pe de o parte, să faciliteze vânzarea de produse și, pe de altă parte, să ofere un stimulent pentru creșterea nivelului de producție. Creșterea cererii pentru acest tip de producție ar trebui să aibă o influență pozitivă asupra activării locuitorilor din mediul rural și asupra creșterii ocupării forței de muncă în aceste zone.

Ajutorul capătă forma rambursării costurilor eligibile pentru operațiuni.

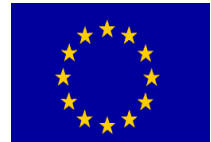

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Beneficiari

Entitatea formată din cel puțin doi producători de produse agricole și alimentare în cadrul schemelor de calitate

Costurile eligibile

Costurile suportate pentru desfășurarea activităților de promovare. Se pot acorda ajutoare echipei de promovare ai cărei membri sunt implicați în producerea unui produs agricol sau a unui produs alimentar destinat consumului uman, produs în cadrul unor scheme de calitate. Criteriile de selecție țin cont de eficacitatea activităților promoționale planificate de către solicitanți.

Sumele și ratele de suport - 70% din costurile eligibile.

Activitățile descrise mai sus au fost puse în aplicare în 18 state membre ale UE în cadrul PDR 2014-2020.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA ACTIVITĂȚILE DE SUPT PENTRU DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE INDICAȚII GEOGRAFICE

1. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A INDICAȚIILOR GEOGRAFICE

Adoptarea unui astfel de document strategic ar contribui la determinarea direcției de dezvoltare și la o indicare clară a competențelor diferitelor instituții implicate în procesul de implementare. Trebuie stabilite acțiunile necesare, împreună cu rolurile anumitor instituții și surse financiare. Având în vedere faptul că majoritatea indicațiilor geografice se referă la produsele agricole și că acestea pot avea un impact pozitiv asupra dezvoltării agriculturii și a zonelor rurale din Republica Moldova, rolul de lider în pregătirea acestui document ar trebui să fie asumat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

2. IMPLEMENTAREA CAMPANIEI DE INFORMARE

Având în vedere nivelul scăzut al interesului și gradului de conștientizare privind schema IG, după adoptarea legislației necesare (verificarea conformității), ar trebui pusă organizată campania de informare adresată atât consumatorilor, cât și producătorilor. Acțiunile destinate consumatorilor ar trebui să vizeze familiarizarea cu conceptul, categoriile de bază și logo-uri produselor cu IG. Producătorii ar trebui să fie informați cu privire la cerințele privind înregistrarea și avantajele ce rezultă din participarea la sistem.

Într-o economie de piață, consumatorii decid asupra succesului și prosperității unei afaceri de producție și asupra vânzărilor. Produsele comercializate trebuie să corespundă așteptărilor acestora, ei fiind cei care trebuie să își satisfacă gusturile și preferințele. Având în vedere cele de mai sus, este foarte important ca toți consumatorii să fie conștienți de opțiunile pe care le au și de calitatea produselor pe care doresc să le cumpere.

Tendențele observabile în rândul consumatorilor bine informați indică faptul că produsele de calitate satisfac gusturile și preferințele acestora. Pentru a se putea respecta tendința prezentată mai sus, este necesar să se elaboreze măsuri care să le permită acestora să facă diferența între aceste produse și celelalte, iar aceste produse să inspire încrederea în ceea ce privește calitatea. Numai cerințele stricte referitoare la calitate și un logo de calitate bine-cunoscut ar convinge consumatorii să achiziționeze produsele care fac obiectul schemei de calitate.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Este foarte important să se implice mass-media în informarea cu privire la schemă și produsele în cauză. Numai prin organizarea unor activități de informare periodice, fiabile și răspândite se va putea crea conștientizarea consumatorilor, care se va reflecta într-o cerere pentru astfel de produse.

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE – Experiența poloneză

La inițiativa Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a Agenției pentru Piața Agricolă, au fost organizate două campanii de informare cofinanțate cu suportul Uniunii Europene. Scopul principal al campaniilor a fost de a consolida cunoștințele existente la nivelul producătorilor și consumatorilor cu privire la sistemul indicațiilor geografice. În plus, contribuie la încurajarea producătorilor în direcția înregistrării produselor. Activitățile destinate consumatorilor le-au permis acestora să-și dezvolte cunoștințele legate de caracterul specific și etichetarea produselor cu IG. În același timp, acestea au încurajat achiziția acestora. Ca parte a campaniei, s-au organizat conferințe de presă, târguri, sesiuni de instruire, reclame în mass-media și campanii promoționale în punctele de vânzare, restaurante și ferme agroturistice. În timpul primei campanii de doi ani, producătorii au pregătit 19 cereri.

3. IMPLICAREA SERVICIULOR DE CONSULTANȚĂ AGRICOLĂ

Delegarea sarcinilor legate de suportul dezvoltării indicațiilor geografice și alocarea resurselor financiare necesare implementării acestora la nivelul serviciilor de consultanță agricolă din Moldova

O atenție deosebită ar trebui acordată rolului consilierilor agricoli pentru dezvoltarea sistemului de indicații geografice în Moldova. Un sistem de consiliere care funcționează bine permite cunoașterea producătorilor care utilizează cele mai recente soluții agricole de mecanizare, protecție și eficientizare a producției, precum și a programelor de suport și a finanțării agricole. Experții consilieri, prin anii de colaborare cu producătorii, construiesc încredere și relații reciproce. Având în vedere aspectele prezentate mai sus și dezvoltarea sistemului de indicații geografice, este necesară implicarea consultanților agricoli. Sesiunile de instruire, seminariile, vizitele de studiu ar trebui să ajute consultanții agricoli să obțină cunoștințele necesare cu privire la sistem, pregătirea cererilor, cerințele și beneficiile înregistrării pe care le vor putea transfera apoi mai departe către producătorii agricoli.

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE – Experiența poloneză

Unul dintre centrele poloneze de consultanță agricolă din Cracovia a fost dedicat suportului înregistrării indicațiilor geografice. În plus, centrul oferă asistență în următoarele domenii:

- suport acordat turismului rural;
- patrimoniul cultural al satului;
- promovarea produselor regionale;
- sprijinirea diferitelor forme de activitate economică a agricultorilor;

Regiunea în care funcționează centrul are cele mai multe indicații geografice înregistrate din Polonia.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

4. IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR REGIONALE

Autoritățile regionale și locale ar trebui să joace un rol important în sprijinirea și promovarea produselor regionale.

Înregistrarea produselor ca și IG contribuie la construirea reputației și promovarea regiunii de origine. Produsele IG sporesc atractivitatea regiunii, contribuind la dezvoltarea acesteia, în special creșterea interesului turistic. Promovarea regiunii și a activităților de dezvoltare a comunităților locale sunt sarcini foarte importante care țin de competența autorităților regionale și locale. Identificarea produselor caracteristice, adânc înrădăcinate în tradiția regiunii, suportul acordat în pregătirea specificațiilor tehnice, precum și activitățile de promovare ar trebui să permită consumatorilor să se familiarizeze cu specificul regiunii și produsele caracteristice ale acesteia.

Strategiile de dezvoltare regională ar trebui să ia în considerare rolul și importanța produselor cu IG pentru dezvoltarea regiunii.

5. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE IDENTIFICARE A PRODUSELOR REGIONALE ȘI TRADIȚIONALE

În fiecare dintre regiunile țării, este posibil să se descopere produse fabricate din generație în generație, adânc înrădăcinate în tradiția comunității locale. Foarte adesea, producătorii nu știu că astfel de produse pot contribui la creșterea atractivității turistice a regiunii.

Programul care permite identificarea și promovarea produselor regionale și tradiționale din Republica Moldova ar permite autorităților locale și regionale să fie implicate în selecția și înregistrarea produselor specifice regiunii. Aceasta ar reprezenta, de asemenea, o activitate care ar permite implementarea activităților promoționale. În consecință, programul ar trebui să contribuie, pe de o parte, la promovarea și creșterea atractivității regiunii, și pe de altă parte, la stimularea interesului pentru pregătirea cererilor de înregistrare a indicațiilor geografice.

Practica în acest domeniu la nivelul Statelor Membre ale UE – Experiența poloneză

Lista produselor tradiționale

Lista de produse tradiționale este un instrument de diseminare a cunoștințelor despre produsele alimentare tradiționale, caracterizat printr-o calitate excepțională și prin faptul că nu admite modificări. Produsele

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

realizate printr-o metodă de producție tradițională, bine stabilită la momentul respectiv (minim 25 de ani) dobândesc dreptul de a fi incluse în Lista Produselor Tradiționale.

Activitățile legate de Lista Produselor Tradiționale sunt puse în aplicare de către Președinții desemnați la nivelul fiecărui Voievodat și de către Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Sarcinile președinților includ primirea și evaluarea cererilor de înregistrare a produsului în Listă. Cererile verificate care au primit aviz pozitiv sunt transmise Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Ministrul este responsabil pentru coordonarea și punerea în aplicare a obiectivelor Listei Produselor Tradiționale. Lista Produselor Tradiționale este publicată pe site-ul web al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Numele de produse înscrise în Lista Produselor Tradiționale sunt împărțite în funcție de notificarea transmisă din provincie.

În perioada de 13 ani de funcționare, Lista a făcut posibilă identificarea a mai mult de 1800 de produse tradiționale.

Principalele obiective ale Listei Produselor Tradiționale:

➤ **Identificarea produselor tradiționale**

Bogăția patrimoniului culinar polonez a permis să se presupună că fabricarea și vânzarea de produse tradiționale ar putea deveni o ramură foarte importantă a sectorului agroalimentar. Nu poate fi contrazisă afirmația potrivit căreia Polonia a produs sute, dacă nu chiar mii de produse, care își datorează unicitatea culturii, tradițiilor și istoriei locale.

Cu toate acestea, Polonia nu deținea o bază de date generală accesibilă a acestor produse. O astfel de bază de date aduce beneficii atât consumatorilor, cât și celor care doresc să afle informații despre produsele pe care le achiziționează, precum și persoanele interesate să distribuie aceste produse. Prin urmare, pe de o parte, informațiile compilate servesc la lărgirea cunoștințelor despre produsele alimentare tradiționale și patrimoniul polonez, iar, pe de altă parte, pot reprezenta un compendiu de informații pentru toți cei care intenționează să vândă produse tradiționale, oferind astfel producătorilor acestor mărfuri posibilitatea de a crește nivelul de producție.

Stabilirea unor reguli transparente de înregistrare a denumirilor produselor în baza de date și adoptarea unei definiții unice pentru produsele tradiționale au contribuit la îmbunătățirea funcționării întregului sistem de identificare a produselor unice de înaltă calitate. Programele vizate adecvate și inițiativele regionale sau locale care vizează promovarea produselor tradiționale au încurajat dezvoltarea liderilor locali și au atras producătorii.

➤ **Creșterea nivelului de conștientizare a consumatorilor**

Produsele tradiționale, datorită naturii lor, producției la scară mică, utilizării ingredientelor naturale și a metodelor de producție tradiționale sunt adesea mai scumpe decât cele similare produse prin metode industriale. Consumatorii, în timp ce se hotărăsc să cumpere, trebuie să fie convingși de unicitatea acestora. Ei trebuie să știe ce se ascunde în spatele prețului mai mare stabilit pentru aceste produse. Crearea bazei

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

de date cu informații detaliate despre produsele tradiționale a avut un impact pozitiv asupra conștientizării cumpărătorilor, rezultând în vânzarea acestora. Crearea unei astfel de baze de date corespunde așteptărilor și necesităților unui segment mai larg al consumatorilor, care caută din ce în ce mai mult informații despre produsele sănătoase, unice ca și gust și despre alimentele produse prin metode tradiționale. Disponibilitatea informațiilor cu privire la produsele tradiționale a contribuit în mod indirect la creșterea cererii pentru astfel de produse. Unicitatea acestora le permite să intre în concurență directă cu produsele mai ieftine produse la scară masivă, demers ce ar fi imposibil dacă luăm în calcul nivelul prețurilor și omogenitatea produselor.

➤ **Suport acordat înregistrării ca și DOP, IGP sau STG la nivelul Comunității**

Sistemul UE care permite înregistrarea și protejarea denumirilor produselor regionale și tradiționale este, fără îndoială, foarte benefic pentru producători. Dar, pentru a putea folosi oportunitățile oferite de sistemul prezentat mai sus, producătorii care pregătesc o cerere și apoi aplică metoda de producție declarată trebuie să înțeleagă caracterul specific și să își respecte obligațiile. Realizarea unei baze de date la nivel național care să conțină informații cu privire la produsele tradiționale ajută la îndeplinirea criteriilor de înregistrare a denumirilor la nivelul Uniunii Europene. Acordarea statutului de produs „tradițional” s-a dovedit în multe cazuri a fi primul pas care permite identificarea și comercializarea acestuia respectiv creșterea volumului de vânzări. De asemenea, acest statut contribuie la construirea reputației unui produs tradițional, utilă pentru înregistrarea la nivel comunitar. Prin urmare, acest sistem reprezintă un fel de „incubator” pentru producătorii ale căror produse pot solicita înregistrarea în sistemul european. Foarte adesea, producătorii nu au luat măsuri privind înregistrarea IG din cauza gamei restrânse de vânzări, a problemelor legate de organizarea unui grup sau a lipsei de informații și documente relevante care să dovedească caracterul regional sau tradițional al produsului. Plasarea numelui produsului în baza de date națională a produselor tradiționale a fost considerată de fabricanți drept punct de plecare pentru începerea procesului de solicitare a înregistrării și a protecției denumirilor în sistemul Uniunii Europene.

➤ **Crearea unor oportunități de a aplica derogări veterinare și sanitare pentru producerea de alimente tradiționale**

Producătorii de produse tradiționale pot solicita derogări de la cerințele existente și reglementate din punct de vedere juridic (veterinar, igienic sau sanitar). Aceste derogări trebuie să rezulte din utilizarea metodelor de producție tradiționale neschimbate de către producători. Acordarea acestui tip de derogare nu trebuie să afecteze în mod negativ calitatea sănătății produsului.

➤ **Promovarea culturii și tradiției**

Scopul listei este de a promova cultura și tradiția, de a sprijini activitățile de diseminare a cunoștințelor despre patrimoniul cultural, precum și de a evidenția produsele care, în viitor, ar putea solicita recunoașterea caracterului lor regional sau tradițional în Uniunea Europeană. Identificarea produselor tradiționale permite promovarea eficientă a patrimoniului cultural.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Se poate presupune că pe termen lung aceste produse vor deveni un fel de carte de vizită pentru tradiția culinară a produselor realizate pe teritoriile poloneze. Aceste produse pot deveni mândria zonei și un instrument de marketing foarte bun pentru a facilita promovarea regiunii.

Cantitățile de produse tradiționale la nivel de voievodate - Mai 2018

Sursă: <http://www.minrol.gov.pl/Jakosc-zywnosci/Produkty-regionalne-i-tradycyjne/Lista-produktow-tradycyjnych>

Programe similare destinate identificării și promovării produselor tradiționale au fost introduse, de asemenea, în Ungaria și Italia.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE

1. INTRODUCEREA UNOR PREVEDERI REFERITOARE LA ÎNREGISTRAREA LA NIVELUL UE

Deși decizia de a înregistra produsul ca și IG în sistemul UE aparține producătorilor și ar putea fi prezentată fie direct de către aceștia, fie prin intermediul autorităților naționale, implicarea autorității de stat competente în acest proces ar reprezenta o facilitare în favoarea producătorilor. Având în vedere activitățile de promovare a exporturilor din Republica Moldova și faptul că sistemul comunitar este apreciat și recunoscut de mulți consumatori, este justificată înregistrarea indicațiilor geografice ale Republicii Moldova în sistemul comunitar.

Experiența Uniunii Europene

Legislația comunitară oferă posibilitatea înregistrării pe teritoriul său a indicațiilor geografice din țări terțe. Cererea se depune la Comisie, fie direct, fie prin intermediul autorităților din țara terță în cauză. Înainte de a depune o cerere, numele trebuie să fie înregistrat în țara de origine. În conformitate cu cerințele aplicabile, cererea va face obiectul unei proceduri de opoziție care permite entităților care au un interes legal sau economic legitim să rezerve cererea respectivă. În lipsa obiecțiilor, numele este înregistrat în registrele UE și se acordă protecție pe teritoriul său. Dacă se ridică o obiecție, CE invită părțile interesate să inițieze consultări. Pe baza rezultatelor obținute și ținând seama de reglementările aplicabile, CE adoptă decizia finală. Înregistrarea în UE, în plus față de protejarea denumirii, acordă, de asemenea, dreptul de a utiliza sigla corespunzătoare categoriei respective.

2. INTRODUCEREA REGULILOR DE IMPLEMENTARE ÎN CAZUL PRODUSELOR CE NU FAC PARTE DIN CATEGORIA PRODUSELOR AGRICOLE SAU VITIVINICOLE

Prevederile *Legii nr. 66-XVI din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate* sunt orizontale și se aplică tuturor produselor care pot fi înregistrate ca indicații geografice. Normele de aplicare referitoare la procedura de aprobare a specificațiilor tehnice se aplică numai produselor agricole și produselor alimentare. Nu există proceduri detaliate pentru alte produse.

ARCHIDATA

Proiect implementat
de Consorțiul condus
de ARCHIDATA

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

3. ABORDAREA GHIȘEULUI UNIC

În vederea simplificării procedurii de înregistrare din punctul de vedere al producătorilor, ar trebui să se țină seama de depunerea cererilor într-un singur loc. O cerere completă, în care se prezintă specificația tehnică, ar putea fi depusă la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), care, după evaluarea formală, va prezenta specificațiile tehnice ministerului competent pentru aprobare.

În conformitate cu reglementările aplicabile în prezent, producătorii care solicită înregistrarea unei indicații geografice trebuie să depună mai întâi o cerere la ministerul competent pentru a obține aprobarea specificațiilor tehnice ale produsului. În etapa următoare, se depune o cerere la AGEPI, cu anexarea cererii acceptate anterior. Această abordare poate determina producătorii să perceapă sistemul ca fiind complicat și dificil de parcurs mai ales atunci când procesul de înregistrare necesită comunicarea cu mai multe instituții.

În majoritatea statelor membre ale UE, cererile complete de înregistrare a indicațiilor geografice se depun la o singură instituție. Soluția prezentată mai sus a fost implementată recent în Albania.